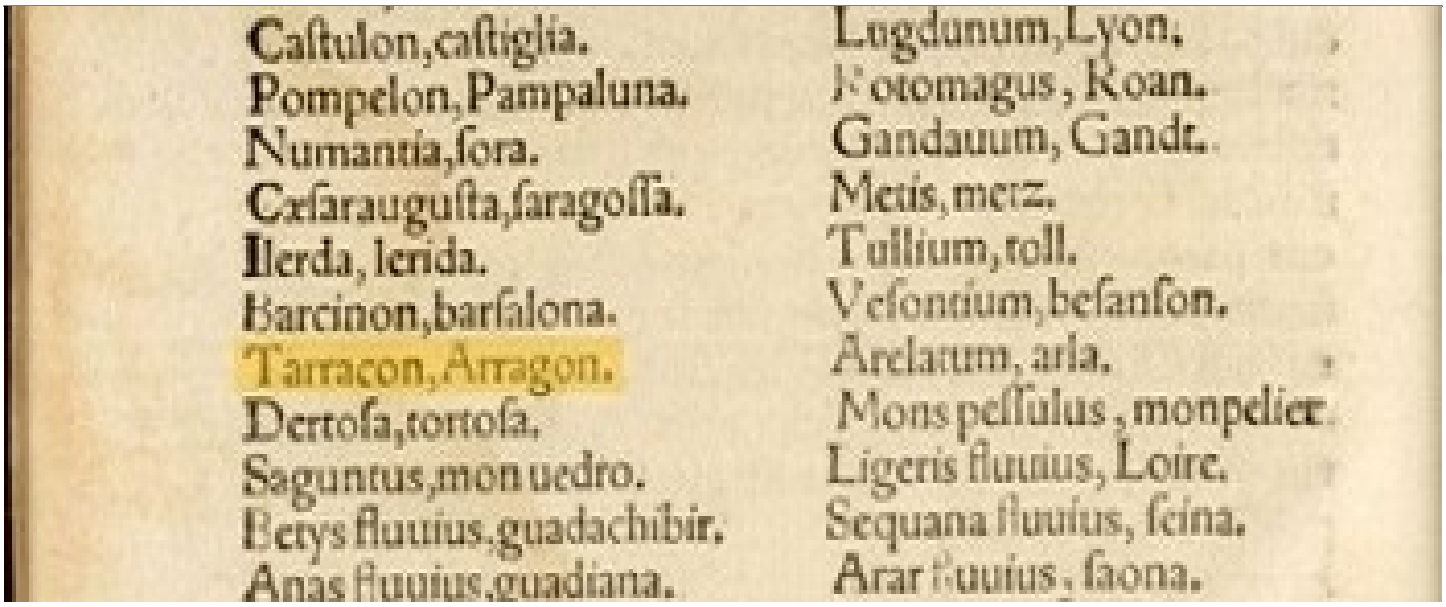

Caſtulon,caſtiglia.
Pompelon,Pampaluna.
Numantia,ſora.
Cæſarauguſta,ſaragoſſa.
Ilerda, lerida.
Barcinon,barſalona.
Tarracon,Arragon.
Dertoſa,tortoſa,
Saguntus,monuedro.
Betys fluuius,guadachibir.
Anas fluuius,guadiana.
Lugdunum,Lyon.
Rotomagus, Roan.
Gandauum, Gandt.
Metis,metz.
Tullium,toll.
Veſontium,beſanſon.
Arelatum, arla.
Mons peſſulus, monpelier.
Ligeris fluuius, Loire.
Sequana fluuius, ſeina.
Arar fluuius, ſaona.

Pseudohistòria contra Catalunya: del mai, a algun cronista, i finalment el silenci

Autor: Ivan Giménez
Data de publicació: 17-02-2022

Els autors de 'Pseudohistòria contra Catalunya' han acusat a través del seu canal de Twitter l'Ivan Giménez d'escriure pseudohistòria. I ho han fet sense ni tan sols haver-se pres la molèstia de llegir els articles que ell els anava presentant. Per no dir les més de tres-centes referències que els va facilitar. Al final han restat en silenci.

Index: Introducció. Abans del mai. Mai. Algun cronista. El silenci. Esperança. Conclusió.

Introducció

Hola, sóc l'Ivan Giménez. Moltes de les companyes i companys de l'Institut ja em coneixeu, i coneixeu la recerca que duc a terme des de fa bastants anys. Per qui no ho sàpiga, ho explicaré molt resumidament. Des del 2014 he recopilat diversos autors, la gran majoria entre els segles ·XV· i ·XVIII·, que anomenen el regne i rei d'Aragó com «de Tarragona» (Regnum Tarraconensis, Tarraconae, Tarraconie et Catalonie....). Doncs bé, al llarg de les següents línies us vull presentar, després de diversos contactes amb persones relacionades amb el món acadèmic, algunes «curiositats» amb què m'he topat.

Com deia, des de l'any 2014 he localitzat més de tres-centes referències d'entre els segles esmentats que anomenen el rei/regne d'Aragó com «de Tarragona», i he presentat una desena d'articles al web respecte d'aquesta temàtica. A partir de l'any 2020 vaig començar a posar-me en contacte amb algunes personalitats del món acadèmic. En concret amb tres. He utilitzat sobretot el correu electrònic (una per telèfon i les altres dues per correu). Aquell mateix any 2020, com molts sabreu, va sortir al mercat el llibre Pseudohistòria contra Catalunya, coordinat per En Vicent Baydal i En Cristian Palomo, a més de sis col·laboradors addicionals: En Xevi Camprubí, En Stefano M. Cingolani, En Guillem Fornés, En Cèsar Sànchez, En Lluís Ferran Toledano i l'Alberto Velasco. A l'hora que el llibre esmentat veié la llum,

els seus autors crearen també un compte de Twitter amb el mateix nom que l'obra. L'usuari és @Pseudohcc (a partir d'ara l'esmentarem d'aquesta manera).

He d'advertir que jo, pel meu compte, m'havia creat ja a l'any 2013 també un compte de Twitter: @ACDC_1982 ?sí soc fan del grup musical?. Però no l'usava mai ?les xarxes socials sempre les he tingudes bastant allunyades?.

Dit això, cal saber que els autors del llibre citat fan servir, per comunicar-se, d'altres comptes de Twiter a banda de l'oficial @pseudohcc ?el dels que estan en "lluita" contra la «pseudohistòria»?. Comencem pel compte Històries d'Europa (@historieseuropa) i El Principat (@elprincipat). El citat Cèsar Sànchez (@CesarSanGar) ja diu a la seva descripció de Twitter que és el fundador i webmaster dels dos projectes. A més, també vaig esbrinar, ja que també ho posa a la descripció de Twitter, que En Vicent Baydal forma part del Grup Harca (@harcamedievalis). Dels altres autors no en parlo perquè no hi he mantingut cap conversa, així que no veig necessari mostrar el seus comptes ?tampoc sé si en tenen?. El que sí que hem d'entendre és que quan una persona escriu una piulada a @Pseudohcc qui contesta pot ser qualsevol dels autors al·ludits. Això ho sabem per un comentari d'ells mateixos a una pregunta realitzada per un internauta:

Abans del mai

Situats els actors principals, exposaré tot seguit de forma cronològica els diferents contactes que hi vaig tenir:

1) 29 de març de 2020: Primera vegada que contacto amb En Vicent Baydal. Em diu ignorant i em bloqueja a Twitter per haver demanat opinió respecte d'un article. Tot seguit adjunto l'enllaç de la conversa –he de dir que no podeu veure els comentaris d'En Baydal perquè avui dia hi continuo blocat?.

https://twitter.com/ACDC_1982/status/1244331942130171904?s=20&t=OpzbKj5oL9lKXdAqpgjEOw

2) 30 de març 2020: Un dels membres del Grup Harca (@harcamedievalis), En Ferran Esquilache, a qui agraeixo la conversa que vam sostenir, ignora si En Vicent Baydal ha llegit el meu article i intercanviem diverses piulades. Molt interessant, tot plegat.

https://twitter.com/harcamedievalis/status/1244421983170945032?s=20&t=OpzbKj5oL9lKXdAqpgjEOw

3) 27 de maig 2020: En un to de total cordialitat i conciliador vaig respondre a la piulada que féu @Pseudohcc respecte de la tesi sobre el Quixot del nostre enyorat Marcel Mañé.

https://twitter.com/ACDC_1982/status/1265412843056365568?s=20&t=lZCaOXPah4DFyz7szpkviA

4) 30 de maig 2020: M'adono d'una piulada de @ElPrincipat que és del tenor següent: Regne de Tarragona? Altre cop? Sorprès per la temàtica, li vaig preguntar: Hola, @ElPrincipat, a què et refereixes amb el tema de, altre cop? Hi ha hagut debat en algun fil que no hagi vist? M'interessaria de saber-ho. Gràcies.

@ElPrincipat mai no em contestà, però sí que ho féu una persona desconeguda per a mi: @ricard7jimenez, a qui li vaig exposar alguns punts de vista respecte de la investigació que duc a terme i va ser molt gratificant l'intercanvi de piulades.

https://twitter.com/ACDC_1982/status/1266768111052697606?s=20&t=lZCaOXPah4DFyz7szpkviA

5) 27 de juny: Un altre dels fundadors d'Històries d'Europa, En Jordi Bonvehí (@jordibonvehi), piulà que l'INH som uns estafadors. Pel que fa a la meva feina, vaig demanar-li on de la meva investigació hi veia estafa. Així mateix em cal comentar que entremig En Cèsar Sànchez em deia que publiqués en un lloc seriós. Textualment em digué "Prova a què et publiquin en un lloc seriós i ho sabràs. Segurament el primer que et diran serà que et treguis el barret de paper d'alumini del cap". Vet aquí tota la conversa a l'enllaç:

https://twitter.com/ACDC_1982/status/1276965546941132800?s=20&t=6OJufy2CHGPgOHJitESNDw

6) 9 jul. 2020: La redacció de @Pseudohcc, responent una piulada, afirma que "Altrament, ni mentim ni insultem, a diferència de @quixotcat i la resta de pseudohistoriadors de la Nova Història que no pareu de citar @pseudohcc". En llegint la resposta, vaig piular que un particular com jo sempre havia sigut respectuós i cordial:

https://twitter.com/pseudohcc/status/1281285428054720512?s=20&t=NO25uBc_BkuUqFm5x3EY5w

7) 8 ago. 2020: Li pregunto a @ElPrincipat, respecte de la meva investigació, on faig estafa? Respostes a l'enllaç:

https://twitter.com/ACDC_1982/status/1292099642625228804?s=20&t=b64ugvaD7TulvUfW5ruYyw

Per finalitzar aquest apartat, he de dir que com que @historieseuropa m'ha blocat, no he pogut recuperar les diverses converses efectuades amb les persones que piulen a través d'aquest compte. Em van bloquejar fa uns dies després de dir-me textualment "tu no saps ni per on surt el sol" per aquesta piulada:

https://twitter.com/ACDC_1982/status/1488856915866234887?s=20&t=-NNp4YettJ4lBjCCWP9g-w

Mai

Per motius personals, vaig deixar de banda durant un any i escaig la investigació i tot el que l'envolta. Finalment, a darreries de l'any passat em vaig proposar de continuar-la i de donar-li forma de llibre, d'un llibre que estic confeccionant sobre la qüestió. El llibre, el vull acabar durant el transcurs d'aquest 2022. En tot aquest temps, a Twitter només hi he accedit un parell de vegades i prou. Sigui com sigui, el proppassat dia 2 de febrer vaig accedir de nou al portal. Aleshores vaig veure una piulada de @Pseudohcc responent a l'INH que era del tenor següent: L'entitat 'regnes, principat i terres del rei d'Aragó o de la Corona d'Aragó' q els hists anomenem 'C. d'Aragó' o 'C. catalanoaragonesa' mai es va dir 'regne de Tarragona' o 'regne de CAT'. AIXÒ ÉS NOVA PSEUHISTÒRIA. Ocasionalment `regne d CAT' x referir-se al principat d CAT.

Com que estaven responent al tema en què he estat treballant durant els darrers anys, vaig piular el següent: Matisar que a la documentació d'arxiu mai apareixerà el sinònim Regne d'Aragó=Regne de Tarragona, però a la cronística dels segles esmentats, sovint sí que hi apareix. Conclusió, si els propis coetanis, fossin del territori o fossin estrangers, anomenen el regne d'Aragó com de Tarragona. Avui dia es podria dir d'aquesta manera, igual que anomenem lusitans els portuguesos.

https://twitter.com/pseudohcc/status/1488804342920626180?s=20&t=IlVQihbNGLqc8gC-8uTRXw

És a dir, que @Pseudohcc ens estava responent ben clarament que els historiadors anomenen la Corona d'Aragó o els regnes, Principat i terres del rei d'Aragó com a Corona d'Aragó, o bé, Corona Catalanoaragonesa, i remarquen que MAI es digué «regne de Tarragona». Doncs bé, continuem.

Algun cronista

El dia tres de febrer els de @Pseudohcc citen, per sorpresa meva, la meva resposta anterior, i reblen; Q algun cronista dels segles XV i XVI (sense tenir ni idea d'etimologia) digues q d 'Tarragona' evolucionava a 'Aragona', no vol dir q els coetanis -ni la gent en general ni els propis cronistes- anomenessin l'Aragó amb el nom 'Tarragona'. Això és pseudohistòria.

https://twitter.com/pseudohcc/status/1489150849544863747?s=20&t=lZCaOXPah4DFyz7szpkviA

Arribats aquest punt, com que em van acusar de fer pseudohistòria, em vaig decidir de respondre'ls. I la manera més aclaridora que vaig trobar per fer-ho fou enllaçant els diferents articles que tinc publicats al web. A més, vaig ficar-hi el link d'alguns dels mapes que tinc arxivats del segle XVI on apareix, damunt del territori avui dia catalanoaragonès, Regnum Tarraconie et Catalonie. Fins i tot, els vaig adjuntar dos arxius en format word on hi tinc recopilades més de tres-centes referències on el rei i regne d'Aragó és anomenat com a «de Tarragona», i altres referències els autors de les quals informen que «Aragó» prové de «Tarragona» ?amb fonament o no, això és ara indiferent per la qüestió que tracto?.

Finalment, el silenci...

Recordem que els de @Pseudohcc deien el dia 2 de febrer que MAI al regne i rei d'Aragó havia estat anomenat com a Tarragona; i el dia 3 de febrer reconeixien, malgrat que algun cronista del segle XV-XVI ho anomenés,que no vol dir q els coetanis -ni la gent en general ni els propis cronistes- anomenessin l'Aragó amb el nom 'Tarragona'. Això és pseudohistòria.

Doncs bé, després de demostrar ?adjuntant les més de tres-centes referències? que no eren alguns cronistes, sinó una

xifra considerable, la seva resposta ha sigut el silenci.

Bo i així, els he piulat en un parell d'ocasions bo i preguntant-los si optaven pel silenci, i la resposta ha sigut la mateixa...res.

5 de febrer 2022

Bon dia, heu passat del mai, a algun cronista... i quan us adjunto més de 300 referències opteu pel silenci?

https://twitter.com/ACDC_1982/status/1489896137813381126?s=20&t=lZCaOXPah4DFyz7szpkviA

6 de febrer (continua el silenci)

Només calia respondre amb un: "ens estem mirant les més de 300 referències que ens has passat".

https://twitter.com/ACDC_1982/status/1490302103776075785?s=20&t=lZCaOXPah4DFyz7szpkviA

7 de febrer…

Sí que fan una gran tasca, de tot cor ho dic.

Malgrat que, m'han acusat de fer Pseudohistòria, i quan els demostro que no.... opten pel silenci....

https://twitter.com/ACDC_1982/status/1490773521114570756?s=20&t=lZCaOXPah4DFyz7szpkviA

Esperança

Respecte de @Pseudohcc, crec que malauradament no hi ha res a fer. Però, si que és cert, com deia al principi de l'escrit, que hi ha una part del món acadèmic, si més no les persones a qui vaig poder accedir, que contesten tot i estar més o menys enfeinades. A continuació, mostraré ?sense dir noms, només les seves inicials, ja que són converses privades? els diferents correus que vam intercanviar.

Correu electrònic enviat el 15/05/2020, al Sr. J.M.S. Professor Emèrit de la Universitat Pompeu Fabra.

"Hola Sr. S……,

"Primer de tot desitjo estigui bé tant vostè com els seus essers estimats en aquests dies difícils.

"Dit això, em presentaré, ja que no em coneix. Soc l'Ivan Giménez, tinc 37 anys, i malgrat no formar part de l'àmbit acadèmic, sí que segueixo (o almenys crec que sí) el mètode científic, o. en el seu defecte per això, entre d'altres temes, em poso en contacte amb vostè.

"El motiu d'enviar-li un correu electrònic és, principalment, per demanar-li consell respecte del tema que estic investigant des de fa uns set anys aproximadament. L'hi resumeixo breument.

"Fa set anys, cercant informació respecte la Tarragona medieval, em vaig trobar amb una cita d'un autor italià del segle XV-XVI, Paolo Emili, qui mencionava els reis i regne d'Aragó com «Tarragonès» (Rex Tarraconensis). No hauria passat d'anecdòtic a no ser que al llarg d'aquests set anys ja tinc recopilats uns dos-cents i escaig autors que també anomenen el rei i regne d'Aragó com «Tarragona». D'entre tots aquests autors n'hi ha d'arreu d'Europa i de diferents èpoques (XIII-XVII): Antonio de Nebrissa, Roberto Valturrio (1405–1475, Itàlia), Rainer Gemma Frisius (1508-1555). Fins i tot Leonardo da Vinci, en el seu mapamundi, hi menciona Tarragona per descriure el regne d'Aragó. Bé, no allargaré més els exemples per no fer-me pesat. Tampoc li explicaré totes les hipòtesis que plantejo per donar sentit a tot plegat perquè seria molt llarg.

"En tot cas, si trobés convenient ajudar-me, li passaria tota la informació que tinc recopilada per a que pogués donar-li un cop d'ull.

"Dir-li que seria un plaer que em donés el seu parer, ja que li tinc un gran respecte com a professional que és.

"Si ha arribat fins aquí, gràcies pel seu temps, malgrat no em contesti.

“Rebi una cordial salutació,”

Ivan Giménez

Resposta de J.M.S el dia 16/05/2020

“Benvolgut senyor, el que em diu em deixa molt sorprès perquè no coneixia l'ús de l'expressió rex Tarraconensis. Encara que estic molt enfeinat, si puc ajudar-lo donant un cop d'ull a les seves notes, ho faré amb molt de gust.

“Cordialment”

J.M.S

Seguidament, li vaig respondre adjuntant-li les més de tres-centes referències el mateix dia 16/05/2020

“Sr. S....., sincerament, no em pensava que contestés i menys que m'accepti donar un cop d'ull a les meves notes. Tot un plaer, i gratitud vers vostè.

“Li adjuntaré dos arxius word on tinc recopilat gran part de les referències on directament els autors anomenen el regne d'Aragó com Tarragona (Tarraconensis), o bé, advertint que Aragó prové de la província Tarragonesa. Disculpi el possible desordre, ja que són apunts personals que no tenia intenció de passar a ningú.

“De totes les referències m'agradaria exposar una que li tinc certa "estima", ja que és un suggeriment que li fa Lluís Pons d'Icart al rei Carles (segons Eulàlia Duran). Li copio la versió castellana, ja que fou la que es va editar. La versió catalana va restar inèdita en manuscrit fins que pels anys noranta Eulàlia Duran la tragué a la llum. La referència diu el següent:

“P.D. També tinc uns 30 mapes guardats on el territori on teòricament hi hauria d'aparèixer el nom d'Aragó o Corona d'Aragó apareix Tarraconie et Cathelonie.

He realitzat alguns escrits al respecte, però no vull col·lapsar la seva atenció, d'altra banda, tan inesperada.

De nou, gràcies pel seu temps.

Cordialment,

Ivan Giménez

El dia 31/05/2020 li vaig escriure de nou adjuntant els diversos articles que havia realitzat respecte de la investigació.

“Benvolgut Sr. S.....,

“Per si li pot servir d'ajuda a l'hora d'interpretar tot el seguit de referències que li vaig adjuntar. A continuació li adjunto diversos escrits que he realitzat.

“Desitjo que tot li vagi bé.

“Rebi una cordial salutació.”

Vaig esperar un temps prudencial, ja que em va comentar que estava molt enfeinat. Al cap de vora tres mesos, el dia 21/08/2020 li vaig enviar de nou un correu.

“Bona tarda Sr. S.....,

“M'adreço a vostè per preguntar-li si ha pogut donar un cop d'ull a les referències que li vaig adjuntar en el fil de correus electrònics, i en cas afirmatiu quina valoració o valoracions en fa de tot plegat?

“Si té qualsevol dubte o es volgués posar en contacte amb mi, li facilito el meu telèfon: 6XXXXXXXX

“Gràcies pel seu temps.

“Salutacions.

“Atentament,

“Ivan Giménez”

Quatre dies després, el 25/08/2020, em contestà adjuntant-me un arxiu amb la seva reflexió.

“Benvolgut senyor, les moltes feines en què estic ficat, entre les quals la redacció del volum I.2 de la Cat..... car....., m'impedeixen atendre com deuria les consultes que m'arriben. Li prego disculpi el retard i accepti amb bona voluntat, la reflexió que els seus textos m'han motivat. Aquí trobarà en un arxiu adjunt la meva resposta-reflexió”.

Reflexió del Sr. J.M.S

“Benvolgut senyor, estic aclaparat pel volum i densitat de la seva recerca i erudició sobre el regne de Tarragona, els reis de Tarragona i la identificació entre Tarragona i Aragó en multitud de fonts històriques. He fet una lectura, per força general i una mica superficial de totes i cadascuna de les moltes cites que vostè aporta, perquè estic intentant tirar endavant molts projectes i no disposo del temps que voldria. No obstant, crec que m’he fet una idea bastant completa de la problemàtica que la seva recerca planteja. A veure si m’explico.

“Partim d’unes idees o afirmacions amb les que em sembla que vostè i jo coincidim:

“1/ Els noms Tarraco i Aragonum són antics (llatins o íberobascoides), però sense relació entre ells, per tant, fer derivar Aragonum de Tarraco i aragonensis de tarraconensis per la caiguda de la T inicial en l’ús popular de la llengua llatina, com fan molts dels erudits que vostè coneix i aporta, em sembla que no és acceptable. S’hauria de consultar als filòlegs.

“2/ També em sembla que, en aquesta qüestió, més que basar els nostres coneixements en els historiadors o humanistes medievals i moderns, que massa sovint acceptaven els mites i les llegendes com a realitats històriques o els creaven, ens hem de refiar de la documentació d’arxiu, sobretot de cancelleria. Juristes i notaris acostumen a “tocar més de peus a terra”.

“3/ En qüestions com les que vostè investiga, em sembla que les fonts internes, pròpies de Catalunya i la Corona d’Aragó, són molt més dignes de crèdit. L’historiador Zurita (malgrat el que he dit dels historiadors medievals i moderns) mereix molt més crèdit que els historiadors i humanistes estrangers de la seva època i de després.

“4/ Si no estic equivocat, els cronistes catalanoaragonesos de l’edat mitjana i els documents dels nostres arxius i col·leccions diplomàtiques no confonen Aragó amb Tarragona i no parlen mai del regne de Tarragona.

“Si això és així, i crec que vostè hi està d’acord, ¿per què els erudits estrangers (italians sobretot, però també castellans) dels segles XV-XVII moltes vegades parlen de regne de Tarragona en lloc de limitar-se a parlar de regne d’Aragó o de Corona d’Aragó ?

“1/ Vostè dóna un pista explicativa. El cronista Adam de Bremen (segle XI) o el copista que va fer una còpia de la seva crònica (les Gesta Hammaburgensis) en el segle XIII va afegir un escoli en el que hi ha un itinerari dins del qual sembla que s’anomena Arragun la ciutat de Tarragona, segurament perquè la confonia amb Aragó. La primera explicació, doncs, és el mal coneixement de la geografia i la història de Catalunya i Aragó.

“2/ Adam (segle XI) o el copista (segle XIII) alemanys no devien saber gaire història i geografia dels nord-est d’Hispània, però els humanistes dels segles XV-XVI que vostè cita en sabien més. Sabien de la Tarraco antiga, de la Província romana i la metròpoli eclesiàstica, també antiga, la Tarraconense. Per ells, humanistes que valoraven el món antic clàssic, molt més que el medieval, era més digne i més arrelat en els brillants temps del passat romà (més proper, si es vol, a la realitat imaginada) parlar d’un heroic regne de Tarragona (com si fos una herència d’August o dels Escipions), que d’un vulgar regne d’Aragó.

“3/ Inspirats en les Gesta d’Adam de Bremen o per pròpia imaginació van trobar una justificació etimològica a l’ús de les expressions regne i reis de Tarragona en la idea que el mot Aragonum venia de l’ús popular del llatí Tarraco convertit successivament en Tarraconum = Tarragonum= Arragonum = Aragonum. Així parlar de regne de Tarragona seria com establir la realitat desgastada.

“4/ Per aquests erudits, tant amants del passat romà de Tarragona, no sembla que hi hagi hagut un temps llarg de “desaparició” històrica de la ciutat (em refereixo a l’època musulmana), potser per això Bracellus, a finals del segle XV, diu que als reis (d’Aragó) hauria estat més correcte dir-los reis de la Província Tarraconense, però ja fa temps que es diuen aragonesos.

“Per últim, voldria dir-li que he trobat molt interessant altres aportacions seves, com, per exemple, les referències al Tarraconiae et Catheloniae regnum, en la ploma d’erudits del segle XVI, perquè, encara que cap autoritat medieval va atribuir el títol de regne a Catalunya, és obvi que va ser un territori de sobirania d’una dinastia reial, que, com a tal, tenia totes les característiques d’un regne. També és molt interessant veure, com vostè fa, que traductors i editors posteriors de les obres d’erudits dels segles XV-XVI van introduir canvis que eliminaven expressions com aquestes de regne de Tarragona perquè consideraven que eren incorrectes. Els camins de la ciència històrica són complicats!

“Molt cordialment

“J.M.S”

No és hora d’entrar a debatre punt per punt el que el professor emèrit em va respondre, a qui li agraeixo infinitament, el seu temps.

D’altra banda, deia unes línies amunt, respecte a la conversa mantinguda amb el Sr. Esquilache, del Grup Harca, que em vaig adonar de la meva ignorància i que més endavant ho explicaria. Doncs bé, ja som en aquest punt. A la traducció realitzada per En Lafuente al segle XIX de l’obra aràbiga Ajbar Mahmua, traslladava el mot de Marca Superior com a Aragó. Vist això, com que els entesos deien que era obra escrita entre principis del IX i meitat del segle XI, malgrat que la còpia més antiga dataria del segle XIII, i com que sabem que Aragó per aquestes dates només comprendria des de Valdoluengo fins a Canfranc aproximadament, i no havia avançat cap al sud més enllà de Xaca, vaig deduir que la Marca Superior els àrabs l’anomenaven Aragó. El meu error fou no consultar la font original aràbiga i refiar-me de la translació realitzada per En Lafuente. En aquest cas concret, en no saber àrab, hauria d’haver revisat altres traduccions modernes i no hauria caigut en l’error. Aleshores, uns dies després de la conversa amb el Sr. Esquilache, vaig escriure per correu electrònic a un dels més reputats arabistes espanyols des de fa dècades.

Correu enviat el dia 17/05/2020.

“Hola Sr. M.....,

“Primeramente, desear que tanto usted como sus seres queridos estén bien en estos días difíciles.

“Me presentaré, soy Ivan Giménez, tengo 37 años, y no pertenezco al mundo universitario ni académico. Dicho lo cual, hace siete años empecé una investigación en relación con la Tarraconense que me ha llevado a la Marca Superior de al-Andalus. Y es en este punto que necesito la ayuda de un experto.

“Mi pregunta está relacionada con los Ajbar Maymu‘a y concretamente con la traducción de Emilio Lafuente de 1867.

“Independientemente de si se recopilaron en el siglo VIII, IX u XI, o como dice Luís Molina en el XII-XIII o más recientemente en el XV, al leer la traducción de Lafuente me surge una duda.

“El Sr. Lafuente menciona la Marca Superior como frontera más alta, y en la traducción la llama Aragón. Le copio los fragmentos donde aparece la Marca Superior como Aragón:

Página 72

"«[...] En seguida tomaron todos el camino y regresaron con él, sus riquezas y séquito, alejándose de Aragón. Durante el camino quedáronse solos con él los tres Omeyyas, y habiéndole entregado Óbaid-Allah la carta, le dijo [...]».

Página 72

"«Luego que en el año 37 llegó la primavera y crecieron los sembrados, dióse prisa Yoçuf a salir contra Aragón, y poniéndose en camino con su gente, avisó a Abó Ótsmen y a Ábd-Allah ben Jálid, quienes se le presentaron. [...]»

Página 82

"«Me han referido algunos maestros que Abó-l-Fath As-Sadforí, el devoto, estaba tan dominado por el afán de la guerra santa, que pasaba el tiempo, unas veces peleando contra los infieles en la frontera de Aragón, y otras en la de Colomera, donde estaba domiciliado».

Página 107

"«Una vez salió en tren de guerra contra la frontera de Aragón, y al lado de su campamento posáronse unas grullas [...]»

“También Lafuente nombra una caballería aragonesa para referirse a la caballería de la Marca Superior. En estos casos:

Página 53

"«[...] Salieron, pues, y llegaron a dos barid de Córdoba al lugar llamado Acua Bortora, donde Balch embistió a los enemigos con sus tropas. No pudieron resistirle ni mantenerse mucho tiempo; pero Abdo-r-Rahmen ben Alkama Al-Lajmi, tenido por el mejor caballero de España, dijo: «Mostradme a Balch, pues, vive Dios, que he de matarle o morir a sus manos.» Mostráronselo, con efecto, diciéndole; «Aquél es del caballo blanco.» Acometió entonces con la caballería aragonesa, y retrocediendo los siriacos hasta dejar en descubierto á Balch, que tenía en su mano la bandera, dióle dos cuchilladas en la cabeza. [...].»

Páginas 87-88

"«Cuando Ebn Moawiya iba caminando contra Yoçuf, éste había escrito a su hijo Abdo-r-Rahmen, previniéndole que viniese con la caballería de Aragón [...]»"

“Para finalizar, también traduce como gobernador de Aragón al gobernador de Zaragoza.

Página 77

"[...] Discurrió luego mandar un destacamento contra los vascones de Pamplona, que habían sacudido el yugo musulmán, como los gallegos, y designando para este objeto una división, dio el mando a Ebn Xiheb, a quién quería alejar, y nombro jefe de la caballería y vanguardia a Al-Hosain ben Ad-Dachn, enviándolos con pocas fuerzas, a fin de que pereciesen desastrosamente. Pusieronse estos en marcha, y cuando se alejaron, tomó Yoçuf la vuelta con escasas tropas hasta llegar al río Jarama, donde le alcanzó un mensajero con la noticia de la derrota y muerte de Ebn Xiheb, y de que la mayor parte de sus soldados había parecido, refugiándose Al-Hosain con los restos en Zaragoza, bajo el amparo de Abó Zaid Abdo-r-Rahmen ben Yoçuf, a quién su padre había nombrado gobernador de Aragón. [...]"

Al no ser arabista no puedo ir al manuscrito original de París y verificarlo. Pero lo que sí hice fue ir al apéndice topográfico que el propio Lafuente realizó y observar que advierte lo siguiente:

Páginas 247-248

"ARAGON, páginas 67, 72 y 77."

"Aunque algunas veces escriben los árabes «Aragón», lo más frecuente es designar aquel reino con el nombre de «la frontera más alta»

“Entonces, en el caso que en el texto de París apareciese Aragón, y Lafuente lo tradujese literalmente, se podría utilizar este dato para, según mi punto de vista, dos posibilidades:

La primera, fortalecer la hipótesis de L. Molina que los Ajbar son como mínimo del siglo XII.

La segunda, admitir que la Marca Superior, antes de la conquista cristiana, era conocida como Aragón, ya sean los Ajbar del siglo IX o XV.

“Seguramente habrá otras interpretaciones... Mi duda, no saber que pone en el original de Paris...

“Si ha llegado hasta este punto, primero, ¡gracias por su tiempo! Y aunque no conteste ya por estar muy ocupado, ya por considerar mi duda insuficiente, ya por lo que sea, quisiera agradecerle todo el trabajo investigador y científico que hace, brillante.

“Reciba un cordial saludo

“Ivan Giménez”

El Sr. E. M. em respon l’endemà dia 18/05/2020

“Buenos días

“Gracias por su correo. Lo que Ud. plantea sobre el término Aragón en los Ajbar es, en efecto, un problema de la traducción de Lafuente Alcántara, que debe ser manejada con extremo cuidado tal y como demuestran casos como éste. En efecto, el texto árabe no hace mención alguna al nombre Aragón, sino que en todos los casos se refiere a al-thagr, es decir, al término árabe que las fuentes emplean para designar la frontera. Así, por ejemplo, cuando habla de la “caballería aragonesa”, en realidad el texto de lo que habla es de “la caballería de la frontera”, mientras que el gobernador lo es, de nuevo, de la frontera. Así ocurre en todos los casos, aunque en algunos el texto es más específico y habla de thagr Saraqusta, es decir la frontera de Zaragoza. Posiblemente, Lafuente pensó que el contexto le autorizaba a referirse a Aragón, pues es cierto que los sucesos que narra la fuente en esta parte se refieren a las luchas que tuvieron lugar con rebeldes que estaban establecidos en Zaragoza y zonas adyacentes.

“En lo que se refiere a la fecha de composición hay que tener en cuenta dos aspectos: el primero es saber cuándo se compiló esta obra, siendo muy posible lo que señala Luis Molina, en el sentido de que pudo haberse puesto en común en los siglos XII o XIII. Sin embargo, el principal problema que tenemos es el de la procedencia de los materiales que lo componen, algunos de los cuales, especialmente los referidos a las guerras civiles y a la llegada de Abd al-Rahman I es posible que tengan una considerable antigüedad (quizá el siglo IX o el X). Sobre esto, sin embargo, las certezas son pocas, aunque yo me inclino a pensar que podría ser éste el caso. De cualquier forma, lo que sí que está claro es que esta fuente no incluye ninguna mención a Aragón y que su aparición en la traducción se debe a una licencia tomada por el autor de la traducción.

“Espero que esto le sea útil para su trabajo

“Un saludo muy cordial”

E. M.

Immediatament, llegida la resposta, vaig admetre el meu error i vaig avisar la redacció de l’INH perqué esborrés l’article penjat. I, també, em va servir per aprendre que si analitzem traduccions no ens hem de refiar del que ens digui el traductor. Cal anar a l’original. Lliçó apresa!

Tot seguit, el mateix dia 18/05/2020, li vaig enviar un nou correu al Sr. E. M. fent-li un resum de la investigació que duc a terme.

Muchísimas gracias Sr. M..... por su respuesta.

“Me ha ayudado mucho, a pesar que haya sido una mala noticia para mi investigación, pero esto es lo que sucede. A lo largo de estos últimos siete años ha sido una montaña rusa la investigación que realizo.

“Sin querer abusar de su tiempo le resumo muy brevemente lo que he ido recopilando y como he llegado hasta la Marca Superior.

“Actualmente tengo recopilados más de 200 autores, entre los siglos XII y XVII, que para referirse al rey y reino de Aragón lo nombran como Tarragona. El caso es que Ubieto, Utrilla, y diversos historiadores ya nos advierten que no hemos de ir a buscar los orígenes de Aragón ni en época romana ni visigoda, y nos informan que la creación del territorio aragonés es a partir del 800 con los carolingios. Pero claro, dejan un período muy importante sin estudiar en detalle, según mi opinión, que es el tiempo que transcurre desde el 714, con la llegada de Musa a Saraqusta, y el 800, con la intervención carolingia en la parte de los valles de Ansó, Hecho y Canfranc (muy resumido). Este intervalo de aproximadamente 90 años, desde una visión musulmana, lo detalla muy bien María Jesús Viguera, en su Aragón Musulmán, usted mismo, Pierre Guichard, Bilal Sarr, Dolors Bramon, y un largo etc... Bien, al grano sino me disperso.

“¿El origen de Aragón, si no se produce en época romana ni visigoda, porque no deducir que se puede producir en época árabe, en vez de carolingia? Y más concretamente en relación con mi investigación, relacionarlo con la posible pérdida de la T inicial de Tarragona formando Aragón (en sus distintas variantes).

“Una hipótesis que trabajo, para dar sentido a todos esos autores que llaman Aragón como Tarragona (en el sentido de Tarraconense), es con la mezcla lingüística que debió de producirse con la llegada de los árabes, bereberes y los propios indígenas (romano-visigodos). Siguiendo el libro Aragón Musulmán, su autor, María Jesús Viguera, nos advierte que Al-Bakri define a la Marca Superior como la Tarraconense visigoda, con sus ciudades principales.

“Sabiendo que de los bereberes, su lengua es el amazigh, y la marca del femenino es la T inicial, es decir Tarraq[g]una sería el femenino, Arraghun, el masculíno. Si a este dato añadimos el lenguaje árabe, más el propio lenguaje que hablarían los autóctonos, podría darse el caso que de Tarraconense, o lo que es lo mismo Tarragones, diese como resultado Aragonés (y sus variantes)?

“También tendría los trabajos de Julián Ribera, donde propone un origen árabe al Justicia de Aragón, o Juan Vernet, con su breve artículo, los reyes de Aragón son de origen árabe? O la relación de los Banu Qasi con los Arista y Aragón (esto quizás el sr. Jesús Lorenzo lo podría relacionar).

“La evolución del tema hubiese podido quedar de la siguiente manera:

“La Tarraconense romana-Tarraconense visigoda-Marca Superior (Tarraconense)-Aragón (evolución ¿arabo-bereber-indígena?)

“P.D. Me da permiso para utilizar su e-mail anterior y solventar con su respuesta un pequeño escrito que realicé?

“De nuevo, muchísimas gracias por su respuesta y tiempo!!!

“Un cordial saludo,

Ivan Giménez

Resposta el dia 19/05/2020

“Gracias por sus amables palabras. Yo no soy experto en etimologías y no le puedo ayudar en este tema. Su hipótesis, sin embargo me parece muy arriesgada y yo le aconsejaría, quizá, que la consultase con algún filólogo, a ser posible conocedor de la lengua beréber y de lenguas prerromanas. En todo caso, le deseo mucha suerte con sus trabajos.

“Un saludo muy cordial

El mateix dia responia al Sr. E. M. agraint-li el seu temps i les respostes obtingudes. Del consell que em donà l’arabista ja l’havia fet uns mesos abans.

Un conegut em va posar en contacte amb el professor C. M. catedràtic de la Universitat de Barcelona, filòleg expert en llengua amaziga, qui em va dir que veia difícil aquesta caiguda de la T però no impossible, i que si hagués passat una cosa similar el mot seria Arrakun.

Conclusió

He cregut necessari realitzar aquest escrit denúncia perquè els autors de Pseudohistòria contra Catalunya m’han acusat, a través del seu canal de Twitter, de fer pseudohistòria. I ho han fet sense ni tan sols haver-se pres la molèstia de llegir els articles que els anava presentant. Per no dir les més de tres-centes referències que els vaig facilitar. El més greu, però, és l’ús que en fan, del seu poder mediàtic ?6100 seguidors, envers els 10 que jo tinc?: titllar la investigació que estic duent a terme com a pseudohistòrica. És a dir, falsa. També vull ressaltar la mala educació d’En Cèsar Sànchez, que contesta sovint amb uns aires de superioritat indecents. O l’Històries d’Europa, dient-me que no sé per on surt el sol...

Però tal vegada hi ha una mica de millora. Han passat, com deia, del «mai s’ha anomenat el regne o rei d’Aragó com a Tarragona», a admetre que sí, «que algun cronista ho ha pogut fer, però igualment això es Pseudohistòria». Ara bé, aquesta ambigua expressió “algun cronista” que mencionen la considero quelcom una mica preocupant. I és que em plantejo: Quants autors fan falta perquè l’Acadèmia admeti que l’Aragó també era conegut com Tarragona entre, com a mínim, els segles XV i XVIII (regnum Tarraconensis, tarraconiae, tarraconie et catalonie...)? A més, quin problema hi hauria a admetre aquest terme historiogràfic, el qual es pot demostrar científicament. O és que no existeix la sinonímia Rex Lusitaniae/Rei de Portugal, o Rex Balearicus/Rei de Mallorques? D’entre els plantejaments que proposo no n’hi ha cap mercès al qual es pugui pensar o deduir que em proposo de substituir el terme rei/regne/corona d’Aragó pel de

Tarragona/Tarraconensis. En tot cas, aquest darrer seria un terme historiogràfic alternatiu a rei, regne, corona d'Aragó.

Altrament, jo em demano si potser el fet de "pertanyer" a l'Institut Nova Història passa per davant de l'evidència científica i que és per això que els de @Pseudohcc opten pel silenci.

Tanmateix, com que sempre m'agrada ser positiu, em quedo amb les respectuoses respostes ?com no podia ser d'altra manera? que els tres acadèmics citats més amunt em feren arribar davant els meus plantejaments i dubtes.

Ivan Giménez

08/02/2022